

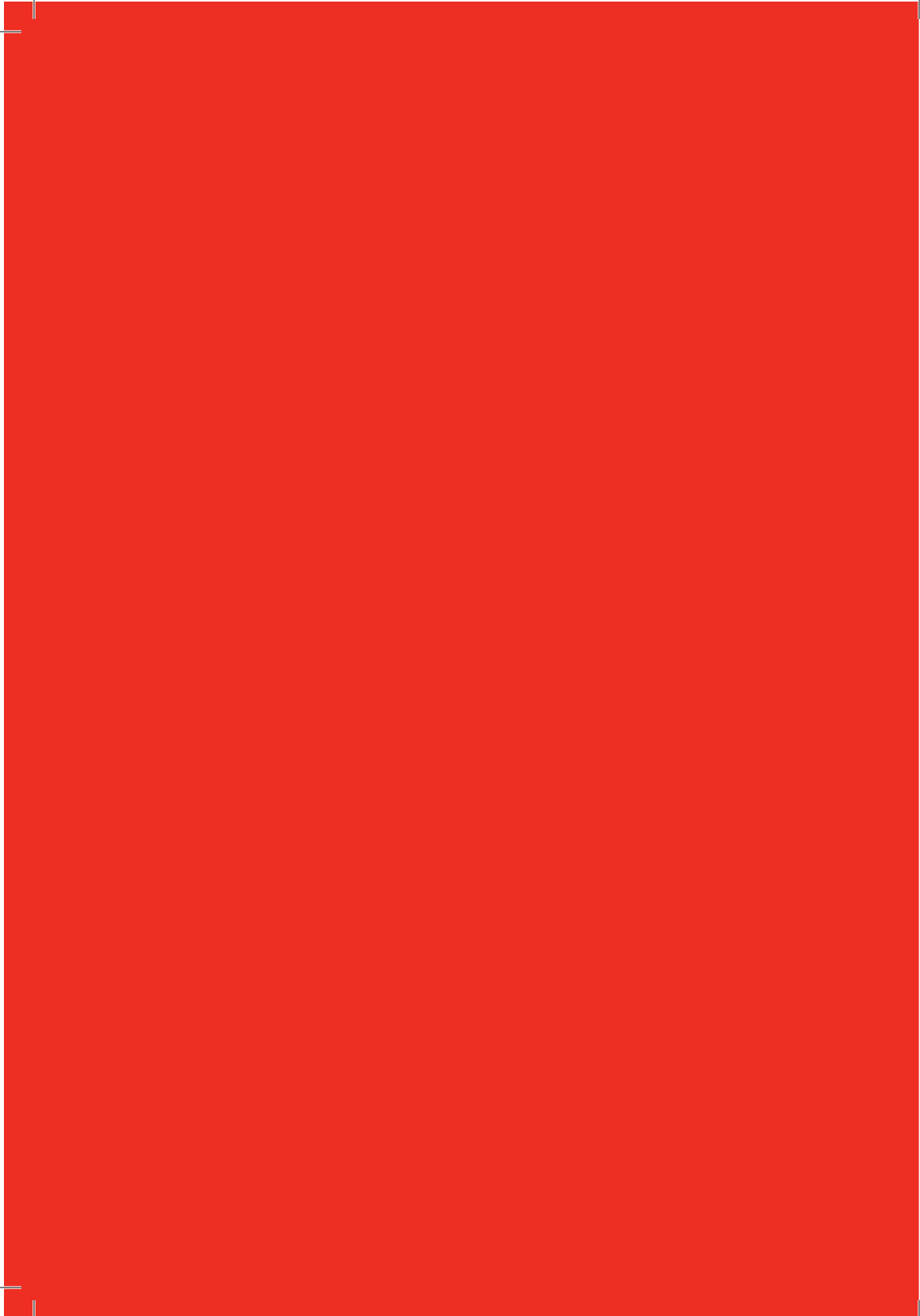
Om arbetsskador

– en handledning med inblick i lagar och avtal

Innehållsförteckning

Förord	3
Vad är en arbetsskada?	4
<i>Olycksfall i arbetet</i>	4
<i>Skadlig inverkan i arbetet – så kallad arbetssjukdom</i>	4
<i>Färdolycksfall</i>	5
<i>Bevisregel</i>	5
<i>Visandedag</i>	5
Anmäl alltid en arbetsskada!	6
<i>Anmälan till Försäkringskassan</i>	6
<i>Anmälan till AFA Försäkring</i>	6
<i>Koppla in det lokala ST-facket!</i>	7
Vem gör vad?	8
<i>Du som råkat ut för en skada</i>	8
<i>Din arbetsgivare</i>	9
<i>Försäkringskassan</i>	9
Ersättning vid en godkänd arbetsskada	10
<i>Ersättning enligt lagen om arbetsskadeförsäkring</i>	10
<i>Ersättning enligt avtalsförsäkringarna PSA och TFA</i>	11
Att överklaga ett beslut	12
<i>Försäkringskassans beslut överklagas till Förvaltningsrätten</i>	12
<i>Förvaltningsrättens beslut överklagas till Kammarrätten</i>	13
<i>Kammarrättens beslut överklagas till Regeringsrätten</i>	13
<i>AFA Försäkrings beslut kan omprövas</i>	14
<i>Skiljenämnden är den sista instansen</i>	14
Exempel	
<i>Begäran om anstånd</i>	15
<i>Överklagande av ett beslut</i>	16

Förord

Den här broschyren vänder sig dels till dig som har drabbats av en arbetsskada, dels till ledamöter och skyddsombud i de lokala ST-facken.

Broschyren är skriven för att ge en allmän inblick i vad lag och avtal säger i samband med arbetsskador och dessutom för att ge råd och anvisningar. Förbundets interna hantering av dessa frågor beskrivs också.

Det finns dock fler krav och regler som är, eller kan vara, av betydelse i ett enskilt ärende än de som tas upp här.

Vad är en arbetsskada?

En arbetsskada kan ha uppkommit genom

- ▶ olycksfall i arbetet
- ▶ skadlig inverkan i arbetet – så kallad arbetssjukdom
- ▶ färdolycksfall – en skada som inträffat på väg till eller från arbetet
- ▶ smitta – vissa smittsamma sjukdomar.

För att en skada ska bli godkänd som en arbetsskada fordras att den skadade varit utsatt för olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet och att det finns ett samband mellan olycksfallet, eller den skadliga inverkan, och skadan.

Olycksfall i arbetet

Ett olycksfall är en plötslig händelse, som kommer utifrån och är ovanlig eller oväntad på arbetsplatsen. Till exempel om ett föremål fallit ned eller att någon ramlat på ett halkigt golv. En skada som beror på ensidiga rörelser eller tunga lyft är inte ett olycksfall.

Skadlig inverkan i arbetet – så kallad arbetssjukdom

Arbetssjukdom eller skadlig inverkan är en sådan påverkan som en person utsatts för genom felaktiga arbetsställningar, skadliga ämnen, buller, tunga lyft och liknande. Hit kan också räknas psykisk påverkan såsom trakasserier, mobbning och stress. Psykisk skada som är en följd av arbetsnedläggelse, en tvist på arbetsplatsen eller bristande uppskattning betraktas inte som en arbetsskada enligt lagen.

Färdolycksfall

Om en skada inträffat på väg till eller från arbetet räknas den som olycksfall i arbetet. Villkoret är att färden är för-
anledd av arbetet. Dessutom krävs att du tagit den vanliga,
direkta vägen till eller från arbetet. Om du gör en avvikelse
från din vanliga färdväg, kan detta innebära att det inte räk-
nas som olycksfall i arbetet.

Bevisregel

För att en skada ska kunna anses ha uppkommit till följd
av ett olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet måste
det framstå som sannolikt att det är så. Det innebär att om
det finns skäl som talar både för och emot att en skada har
uppkommit till följd av skadlig inverkan, så måste det för
att skadan ska bli godkänd som en arbetsskada framstå som
mer sannolikt att skadan har uppkommit till följd av denna
inverkan än att den inte har gjort det.

Visandedag

Ett begrepp som används i samband med prövande av en
arbetsskada är "visandedag". Det är den dag då en arbets-
skada har visat sig. Det kan vara den första dagen som du
är sjukskriven på grund av skadan eller den dag en läkare
för första gången konstaterar skadan. Det är därför viktigt
att du snarast söker läkare när du anser att du drabbats av
en arbetsskada. Det gäller även om du inte tror att skadan
kommer att innebära någon ekonomisk förlust just då. Med
tiden kan din skada förvärras och medföra sjukskrivning
och kostnader längre fram.

Anmäl alltid en arbetsskada!

Idag är ersättningen vid en arbetsskada inte lika förmånlig som tidigare. Men det är av flera skäl viktigt att du anmäler en arbetsskada, eftersom

- ▶ arbetsskadliga miljöer ska identifieras och förbättras
- ▶ arbetsolycksfall och arbetssjukdomar måste förebyggas, så att de inte händer igen
- ▶ du ska få hjälp till ekonomisk kompensation om du drabbas av en arbetsskada.

Anmälan till Försäkringskassan

Blir du skadad i ditt arbete ska du genast anmäla detta till din arbetsgivare, det vill säga den närmaste chefen eller personalavdelningen. Arbetsgivaren måste då omedelbart anmäla skadan till Försäkringskassan på en särskild blankett. Anmälan ska göras i samråd med skyddsombudet på arbetsplatsen och undertecknas av både din arbetsgivare och skyddsombudet. Underskriften innebär endast att din arbetsgivare nu känner till att du har drabbats av en skada och att en anmälan görs – och inte att skadan godkänns som en arbetsskada.

Du kan själv beställa blanketten från Försäkringskassan, eller ladda ned den från deras webbplats www.forsakringskassan.se.

Anmälan till AFA Försäkring

Du ska också anmäla skadan till AFA Försäkring på en särskild blankett. Blanketten beställer du från AFA Försäkring på telefon 08-696 40 00, eller laddar ned från deras webbplats <http://afaforsakring.se>.

AFA Försäkring prövar om du har rätt till ersättning enligt de avtalsförsäkringar som arbetsmarknadens parter har träffat kollektivavtal om. Dessa avtal ger dig ersättning utöver den ersättning som lagen om arbetsskadeförsäkring ger.

De avtal som gäller för STs medlemmar är

- ▶ PSA* – avtal om ersättning vid personskada – som gäller för dig som är anställd i statliga myndigheter och affärsverk.
- ▶ TFA* – trygghetsförsäkring vid arbetsskada – som gäller för dig som är privatanställd, till exempel i statliga bolag.

* Finns att ladda ned från AFA Försäkrings webbplats.

Koppla in det lokala ST-facket!

Meddela genast det lokala ST-facket när du har råkat ut för en skada i arbetet. Det är viktigt för att du ska kunna få stöd av ditt fack och för att facket ska kunna medverka i det förebyggande arbetet mot arbetsskador.

Det lokala ST-facket kan till exempel hjälpa dig att ta fram en arbetsbeskrivning för att stärka din arbetsskadeanmälan. Beskrivningen bör svara på frågorna ”Hur ser din arbetsplats ut?” och ”Kan ditt arbete ha inneburit en risk för slitage på kroppen eller en olycksfallsrisk?”

Det finns många beröringspunkter mellan det ”vanliga” fackliga arbetet och arbetet med att förhindra arbetsskador. Därför bör skyddsombud och övriga fackliga företrädare samverka i dessa frågor.

Vem gör vad?

Du som råkat ut för en skada:

- ▶ Anmäler genast det som hänt till din arbetsgivare och skyddsombudet på din arbetsplats. Det gäller även ytligt sett "banala" händelser.
- ▶ Medverkar aktivt i skadeanmälan och arbetsskadeutredningen.
- ▶ Anmäler alltid ett tillbud även om detta inte förorsakat någon skada. Om din arbetsgivare får en tillbudsanmälan men trots det inte åtgärdar problemet, kan den som vid ett senare tillfälle råkar ut för en skada lättare bevisa att arbetsgivaren är vållande till att skadan uppstod.
- ▶ Sparar alla kvitton.

Vid belastningsbesvär bör du söka hjälp redan när du börjar få besvär som till exempel stelhet och värk, det vill säga långt innan det är dags för sjukskrivning.

Om ett olycksfall inträffat är det bra att skaffa intyg från eventuella vittnen till händelsen.

Vid en svår olycka kan det vara svårt att själv medverka i utredningsarbetet. Det är dock viktigt att du talar med exempelvis skyddsombudet och arbetsledningen så fort som möjligt för att kartlägga händelseförloppet.

Det är också en fördel om du till din anmälan bifogar foton eller en enkel videofilm som tydligt visar hur din arbetsplats ser ut. En sådan dokumentation kan du komplettera din arbetsskadeanmälan med i efterhand.

Din arbetsgivare:

- ▶ Ska omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att förhindra nya skador eller tillbud.
- ▶ Är skyldig att underrätta Arbetsmiljöverket vid svår personskada.
- ▶ Är skyldig att göra en skadeanmälan till Försäkringskassan genom att underteckna blanketten för arbets-skadeanmälan.
- ▶ Har huvudansvaret för att utreda och dokumentera det som inträffat.

Försäkringskassan

Försäkringskassan prövar din rätt till livränta efter en skriftlig ansökan från dig samt en begäran om ersättning. När Försäkringskassan ska pröva en anmäld arbetsskada skickar Försäkringskassan ut sitt beslutsunderlag.

Beslutsunderlaget innehåller alla handlingar i ditt ärende och ett förslag till beslut. Om förslaget till beslut innebär avslag på din ansökan meddelas det vanligen som ”skadlig inverkan föreligger ej”. Då har du som regel 14 dagar på dig att gå igenom beslutsunderlaget. Du kan begära förlängd tid – anstånd – om du behöver komplettera dina handlingar och lämna synpunkter på det föreslagna beslutet. Begär ett ordentligt anstånd – minst en månad. Se exempel på sid 15.

Om du känner dig osäker över innehållet i beslutsunderlaget, ta kontakt med det lokala ST-facket eller det ST-kontor du hör till. De kan hjälpa dig att gå igenom beslutsunderlaget och – om det behövs – hjälpa till att komplettera handlingarna.

Får du – trots att du kompletterat handlingarna – avslag på din ansökan, ta kontakt med det ST-kontor som du hör till.

Försäkringskassans beslut fattas av en enhet inom Försäkringskassan som hanterar arbetsskador. Beslutet får inte överklagas till länsrätten innan omprövning på Försäkringskassan skett.

Ersättning vid en godkänd arbetsskada

Ersättning enligt lagen om arbetsskadeförsäkring

Innan en arbetsskada är prövad och godkänd av Försäkringskassan får du ingen ersättning utöver det du får vid ”vanlig” sjukdom.

Om du på grund av arbetsskadan får en bestående nedsättning av din arbetsförmåga – och därigenom en inkomstförlust som är minst en femtondel av din lön – får du en arbetsskadelivränta för att kompensera förlusten. Det gäller om du på grund av skadan blir tvungen att acceptera en omplacering till ett lägre betalt arbete, förväntas bli sjukskriven mer än ett år eller får hel eller delvis sjukersättning.

Ersättning enligt avtalsförsäkringarna PSA och TFA

Du kan få ersättning för:

- ▶ Inkomstförlust under tid för akut sjukdom – men endast vid olycksfall från och med den första sjukskrivningsdagen om sjukskrivningen är längre än 14 dagar.
- ▶ Sveda och värk, det vill säga för lidande och obehag som skadan medfört under läkningsprocessen.
- ▶ Sjukvårdskostnader och andra kostnader som ej ersätts av någon annan. Spara därför alla originalkvitton.
- ▶ Lyte eller eventuellt annat bestående men, det vill säga varaktig nedsättning av funktionsförmågan.
- ▶ Olägenheter i övrigt om bestående medicinsk invaliditet uppstått.

Om du kan visa att arbetsskadan vållats av din arbetsgivare får du full ersättning vid inkomstförlust. På din anmälan till AFA Försäkring ska du därför ange om du anser att din arbetsgivare är vållande till skadan.

Enligt det statliga avtalet, PSA, får du full ersättning också vid skada som orsakats av våld eller misshandel på grund av din anställning – även om skadan har inträffat på fritiden.

OBS! PSA ersätter inte inkomstförlust vid färdolycksfall.

Att överklaga ett beslut

När Försäkringskassan omprövat beslutet och du fortfarande är missnöjd, kan du överklaga detta inom två månader från det datum då du fick del av beslutet.

Försäkringskassans beslut överklagas till Förvaltningsrätten

Omprövning av Försäkringskassans beslut måste begäras innan beslutet kan överklagas till Förvaltningsrätten.

Du adresserar ditt brev till Förvaltningsrätten, men skickar det till Försäkringskassan, eftersom Försäkringskassan sammanställer alla handlingar i ärendet och därefter överlämnar det till Förvaltningsrätten.

Behöver du mer tid än två månader för att överklaga, begär du anstånd. Begär ett ordentligt anstånd – minst fyra månader! Se exempel på sid 16.

Om inte förbundets arbetsskadehandläggare varit inkopplad i ärendet tidigare, bör detta ske nu. Gången är då att det lokala facket tar kontakt med sitt ST-kontor som i sin tur kontaktar arbetsskadehandläggaren på det centrala kansliet.

Arbetsskadehandläggaren prövar sedan ärendet och samlar vid behov in ytterligare dokumentation. ST har också jurister från LO-TCO Rättsskydd AB till sitt förfogande. Om ditt ärende bör drivas vidare med hjälp av dessa jurister, är det STs rättshjälpskommitté (förbundsstyrelsens presidium) som fattar beslut om detta.

Förvaltningsrättens beslut överklagas till Kammarrätten

Du kan överklaga Förvaltningsrättens beslut, som kommer i form av en dom, till Kammarrätten. Överklagandet skickas också nu till den som fattat det beslut som du överklagar, i detta fall Förvaltningsrätten. Du har två månader på dig att överklaga och du kan begära anstånd om du behöver det.

För att Kammarrätten ska ta upp ett ärende till prövning krävs ett så kallat prövningstillstånd. För att få prövningstillstånd krävs att

- ▶ det aktuella ärendet är av vikt för rättstillämpningen eller
- ▶ det finns anledning att anta att Förvaltningsrätten fattat sitt beslut på felaktig grund.

Kammarrättens beslut överklagas till Regeringsrätten

Kammarrättens dom kan i sin tur överklagas till Regeringsrätten som formellt är den sista instansen. Du har också här två månader på dig att överklaga, och du kan liksom tidigare begära anstånd om du behöver det.

Regeringsrätten tar endast upp ärenden som är av vikt för rättstillämpningen, eller för att påvisa ett grovt förbiseende eller grovt misstag i Kammarrättens beslut.

För att Regeringsrätten ska pröva ärendet krävs också här ett prövningstillstånd. I praktiken är följaktligen Kammarrätten för det mesta den sista instansen.

AFA Försäkrings beslut kan omprövas

Om du inte är nöjd med AFA Försäkrings beslut om ersättning enligt PSA eller TFA, bör du skaffa ett nytt läkarintyg, samt ett bättre underlag och sedan begära att AFA Försäkring omprövar beslutet. Begäran om omprövning måste du göra inom två månader från det att du fick beslutet.

Skiljenämnden är den sista instansen

Blir du inte nöjd med det omprövade beslutet kan du begära prövning i Skiljenämnden. Det beslut som Skiljenämnden då fattar går inte att överklaga. Om du tillhör TFA och driver ditt ärende till Skiljenämnden, tas en avgift som är 4 % av utgående prisbasbelopp ut. Avgiften betalas tillbaka om den klagande får helt eller delvis bifall i Skiljenämnden.

En begäran om prövning i Skiljenämnden ska vara skriftlig och adresseras till:

*Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor
AFA Försäkring
106 27 Stockholm*

I ditt brev ska skadenummer och skälen till varför du inte är nöjd med beslutet finnas med.

Exempel

Begäran om anstånd

Om du anser att du behöver det, kan du begära anstånd för att gå igenom Försäkringskassans beslutsunderlag. Begär ett ordentligt anstånd – minst tre månader!

Till
Försäkringskassan
Box 000
000 00 Lillstad

Angående 000000-0000, Sven Svensson,
Lillgatan 12, 000 00 Lillstad, ersättning
enligt lagen om arbetsskadeförsäkring

Härmed begär jag anstånd till 0000-00-00
med att lämna synpunkter på de handlingar
som ni har översänt till mig.

Lillstad 0000-00-00

Sven Svensson

Överklagande av ett beslut

När ett beslut kommer kan du överklaga detta inom två månader från det datum då du fick del av beslutet. Behöver du mer tid begär du anstånd. Begär ett ordentligt anstånd – minst fyra månader!

Till
Försäkringskassan
Box 000
000 00 Lillstad

Till
Förvaltningsrätten
Angående Försäkringskassans beslut 0000-
00-00 om ersättning enligt lagen om
arbetsskadeförsäkring för 000000-0000 Sven
Svensson

Härmed överklagar jag ovannämnda beslut.

Samtidigt anhåller jag om ett anstånd med
att ange skälen för min talan till 0000-00-
00.

Lillstad 0000-00-00

Sven Svensson
Lillstadsvägen 00
000 00 Lillstad
Tel: 0000-000000

Så här kontaktar du oss på STs kansli

WEBB

www.st.org

Vi finns på sju ST-kontor från Malmö i söder till Umeå i norr.

Du hittar våra kontaktuppgifter på www.st.org.

TELEFON OCH E-POST

ST Direkt

Telefon: 020-578 578

E-post: stdirekt@st.org

Fax: 08-789 64 74

Öppettider: måndag-fredag 8-20

Webbplats: www.st.org/stdirekt

Fackförbundet ST

Box 5308, 102 47 Stockholm

Besök: Sturegatan 15

Telefon: 08-790 51 00 Fax: 08-24 29 24 ST Direkt: 020-578 578

E-post: st@st.org Webbplats: www.st.org